

uden at det koster dem Penge. Mit Standpunkt er altsaa dette, at jeg mener, vi gøre vel i, om vi kunde samle alle vore Kræfter om at faa indført det fakultative borgerlige Ægteskab, lige gyldigt for alle, med lige Adgang for alle Statsborgere uden nogen som helst ubegavelige Virkninger bagefter. Det er det, jeg tror, der for Øjeblikket vil tjene os bedst; mere tror jeg ikke, vi for Øjeblikket ere naaede frem til, og et Fingerpeg i denne Henseende er det, at saa mange her i Salen nu synes at samle sig om det. Der har været sagt, at Sagen endnu ikke er moden til Afgørelse, og det kan vel heller ingen modsige. Thi naar der ikke i Befolkningen findes et virkeligt Krav paa en saadan Lov, og naar det er en Kendsgerning, at Rigsdagen ikke er i Stand til at finde en passende Form for en saadan Lov, saa kan man med Rette sige, at Sagen ikke er moden til Afgørelse. Men deraf følger ingenlunde, at der skal gaa Aaringer hen, inden Sagen kan modnes; det forekommer mig netop, at Sagen har vundet særdeles frem i de tre Aar, hvor der har været forelagt Lovforslag derom, og jeg vil udtale min Tak til den ærede Ordfører og hans Medforslagsstillere for den Udholdenhed, de have vist i denne Sag. Jeg vil ogsaa udtale en Anerkendelse af den ganske usædvanlige Grundighed og Dygtighed, som den ærede Ordfører har lagt for Dagen i dette Spørgsmaal. Den ærede Ordfører maa ikke tabe Taalmodigheden og heller ikke bebrejde os, at vi ikke i Samlingen 1895—96 straks toge til Orde for eller imod det Forslag, som den Gang blev indbragt om Indførelse af det fakultative borgerlige Ægteskab. Det betyder slet ikke, at vi vare ligegyldige, men derimod, at vi ikke vare klare over den Sag, at vi ikke forstod eller havde lagt Mærke til, at den Sag i Grunden trængte meget haardt til en Løsning. Saaledes var i det mindste mit Standpunkt. Dertil kom saa endelig den faktiske Omstændighed, at Lovforslaget kom saa sent frem, at det maatte være klart for alle Tingets Medlemmer, at det var umuligt at gennemføre det i den paagældende Samling, og for saa vidt havde Sagen altsaa ikke praktisk Betydning. Jeg tror ikke, at denne Sag dør, men at den nok vil finde sin Løsning. Jeg mener, at den ærede Ordfører kan være tilfreds med Debatten her i disse to Dage, og med den Samstemning, der synes at være om, at vi burde samle alle vore Kræfter om Indførelse af det fakultative borgerlige Ægteskab, frit for alle Statens Borgere.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Sthyr): Skønt jeg ellers ikke ønsker at tage Ordet endnu, men hellere vil vente til lidt længere hen i Debatten, har jeg udbedt mig Tilladelse til at gøre en kort Bemærkning i Anledning af de Udtalelser, der nylig faldt om de Ord, jeg havde brugt om den Uskik, som findes hos en Del af Befolkningen paa Landet, at Folk, naar de have været hos Præsten, leve sammen som Ægtefolk. Jeg maa da først sige, at jeg blev ikke lidet overrasket ved at høre, at Ordet „Almue“ skulde være et krænkende Ord. Jeg ved ikke rettere, end at det er et godt dansk Ord, hvormed man betegner den menige Mand, og jeg tør sige, at jeg aldrig har tænkt paa at anvende det paa en Maade, som kunde krænke nogen; i øvrigt skal jeg med Fornøjelse bruge Ordet: Landbefolkningen, om dette ønskes. I mine Ord laa der ikke nogen som helst Sigtelse mod Landbefolkningen for at staa paa et lavere Standpunkt i sædelig Henseende end den øvrige Befolkning. Bliver der Tale derom, skal jeg værge Landbefolkningen saa godt som nogen i saa Henseende; jeg mener at kende en hel Del til den. Men paa den anden Side maa jeg ogsaa med Bestemthed hævde, at denne Uskik finder Sted, i alt Fald paa mange Steder i Landet, og jeg vil sige til den ærede Taler, som sidst havde Ordet, at jeg ved det fra fuldstændig paalidelig Kilde, nemlig fra de mange Præster, som ivrig arbejde paa at faa denne Uskik afskaffet. Det er muligt, at den ikke findes i den ærede Talers Hjemstavn, men paa andre Steder findes den. — Fremdeles vil jeg lige over for den ærede Ordfører for Forslagsstillerne sige, at han jo ganske vist holdt fast paa de Ord, jeg brugte om, at disse Folk mente at have en vis Berettigelse til at leve som Ægtefolk, men han skulde derved dog ikke glemme at fremhæve, at jeg ogsaa sagde, at de vedkommende ere sig godt bevidste, at det ikke skulde være saaledes, at de ikke have Ret til at leve som Ægtefolk. Altsaa kan jeg ikke anerkende, at denne Uskik er en Overlevering fra en gammel Retsbevidsthed, thi de vide godt, at det er en Uskik, og det, at de indlade sig derpaa, er ikke noget Bevis for, at de anse sig for berettigede til at gøre det. Iøvrigt ønsker jeg ikke at tage Ordet endnu, men jeg vilde nødig have, at der skulde være nogen Misforstaaelse paa dette Punkt.

Paulin: Efter de Udtalelser, vi have hørt fra adskillige ærede Medlemmer, det